

דעת תורה

הוא וכו' ע"ש], ודלא כחוס' צ"ק ה"ל, ועתה
 זכורות דף י"א שם [דלא ס"ל כהר"ע ז"ל, ח"ל:
 הפודק פ"ח וכו' פדיו, לא דמי לחורם משלו על של
 חבירו דלויצ"ל וכו', דהתם כתיב גס אחס לרבות
 שליחם וצטון וכו' לדעתם אבל הכא לא כתיב
 בעלים ע"כ], ועתה ח"ס חו"ד ס"י ר"ה זלמלע
 התשי' ביאור דבריהם [דכ"ק שאני פדיון פ"ה דלא
 כתיב פטר חמור כמ"ש זכור צ"ח אלא כתיב פטר
 חמור כחם ומלא דאין המלוא מועלת על הצעלים כלל
 אלא על כל אדם הקודם לפדותו זכה ולא משום
 שנעשה שלוחו ולא אחיה מדין תרומה כלל עכ"ד].
 וע"ש בא"י בגדול ה"ל פסחים ס"י רכ"ד מ"ש בזה
 [צטון זכין לאדם שלא צפניו, שהב"א צ"ש הר"י
 מאורליינש להקשות למ"ל קרא בשחיטת הפסח דמהני
 שליחות וחפוק ל"י משום זכין לאדם וכו', ותי' דכל
 זכין וכו' מטעם שליחות הוא, ועוד דה"א דתוב הוא
 שגזל מלוחו וכו' משמעו קרא חטת הוא ולא חוב
 וכו', ולא דמי לתרומה דלויצ"ל וכו', שאני התם
 דכתיב אחס וכו' יע"ש עוד בזה].

ובענין מכירת צ"ד שלא מדעת בעלים שבים דברי
 חכמים בש"ח ס"י ק"ט ה"ל, הנה לשיטת
 נקודות הכסף יו"ד ס"י ש"ה [ע"ד ה"י סק"א]
 צ"ד אלימי משליח דעלמא ע"ש, ועתה שצ"ק ספר
 נח"ע להג' מל"ס ס"י ד', ועתה מהר"י אסאד חלק
 א"ה ס"י ר"י אות ב' [בחרש שאינו שומע ואינו
 מדבר שהוליד זכור פטר רחם, וכתיב דלע"פ שאינו
 יכול לעשות שליח דלאו בני דעה יניבו ולא בני שליחות
 יניבו וכו', מ"מ צ"ד מחוייבין לפדותו זכו וכו' והם
 שליחי דרחמנא וכו' ע"ש], וגם בזה בארתי בתשי'
 לדחות דברי קל"ה ס"י רמ"ג [סק"ח ה"ל] ואכמ"ל.
 ואם לא מברו חייב לבערו וכו'. עמ"ל סק"ה
 [דמ"מ חייב הנפקד לשלם דמי הפקדון להמפקיד
 כיון שלא מכרו קודם זמן איסורו, כדק"ח דש"ח ש"ה
 יכול להגיל צדוקים ובמקלות ולא הגיל חייב וכו' ע"ש].
 וע"י חק יעקב סק"ז שחולק [וכתיב כמה חילוקים צ"ד
 ושע"פ פשיטא ודאי לא הוי כמה שלא מכר וכו'
 יע"ש].

וע"י ח"ס חו"ה ס"י ק"ה מ"ש מצ"ק ל' [בזה
 דמלניס קולותיו זכותל חבירו וכו'], ותוס'
 ור"ש שם, [דלע"ג דעל הביתל פשע כמה שלא צדק
 כותלי וכו', מ"מ חייב המלניס, שלא ה"ל לסמוך ע"ז
 שיצדק על הכותל אלא כיתלי כשיסחיר וכו', וא"כ
 ה"נ כיון שאין בזה לא ה"ל להנפקד לסמוך על
 המפקיד וכו', אבל י"ל גם איפכא דגם התם חס החק
 בעל הכיתל עצמי צדוקים, ודאי לא יתחייב המלניס,
 וה"א ח"ל הנפקד לשלם להמפקיד הזיקו וכו' ע"ש].

ועוד כמה דברים צ"ה. וע"י חומים ס"י ע"ז סק"מ
 שהב"א ר"ח להב"א, ודחך דברי הח"י [שכתב דלע"ז
 מחוייב בשמירה אלא מדין השבת אצירה וכו' ע"ש],
 וגם בא"ר סק"ה דחך דברי הח"י וכתיב דכ"ז פשיטא,
 ושכן מוכח בב"א פ' המפקיד [אות כ"ד צ"ש ר"ח
 דהמפקיד פירות אלא חבירו ונחמו לאשר על ביתו
 ונרקב, מחוייב לשלם שה"ל לבדיושי שמהקלקל ע"ש],
 וגם צ"ח כ"ז ובקונט"א באר"ח לדחות דברי הח"י.
 ומ"ש הח"י דתוכ"פ לא ה"י יכול לומר להמפקיד
 כ"י שלך לפניך וכו', ע"י קל"ה ס"י ש"ס
 סק"א מ"ש בזה [דלא גרע מתרומה ינעמלם שמתנה
 ג"כ בשריפה וא"כ אומר לו ה"ל וכו' יע"ש באור
 בזה מ"ש לקיים דברי הח"י]. ועתה יד אליהו ס"י
 כ' י"א באור ג"כ מ"ש על כל דברי הח"י.

ומ"ש הח"י צ"ש שער אפרים דין שימר חס יכול
 לומר כ"י שלך לפניך, [יע"ש שהש"ס הביא
 צ"ש מהר"ל דשומר אינו יכול לומר ה"ל, וכו'
 כתב דבא"סיר ממילא בגון צחמן וכדומה שאין להמפקיד
 יכול לעטין שאלו לא יכ"י נאסר גם הר"ל מיד
 שיכול לומר ה"ל ע"ש], עתה יד אליהו שם שקים
 דעת ר"ל. וע"י ש"ח פ"ז מה"ל ח"ב ומח"ק דין
 ג' פלפול עלום בזה. וע"י שער משפט ס"י ס"ז סק"ד.
 ועתה צ"ח יו"ד ס"י ב' אות ה' מ"ש בזה.

ומ"ש הח"י דין נשבע לשקר דאינו יכול לומר ה"ל,
 [דלא אינו מתכפר לו עד שישלם ממנו מעליו],
 ותמה על שלא חכר ד"ז צ"ח, יע"יין צמ"ח פ"ג
 מגזילה כ"ד וכו' באר"ח בזה בדברי הר"ש [פ'
 הגזל קמא דף ק"ה, בזה דצ"י רצא גזל חמק וגשבע
 עליו וכו'], והב"א מירושלמי שם הלכה ג' דמפירש כן
 [דאם נשבע לשקר קידם הפסח שוב אינו יכול לומר לי
 לאח"כ ה"ל אלא ממנוח מעליה צ"י לשלמי ע"כ,
 וגם המל"מ תמה אמאי לא בזכירו ד"ז]. אבל צ"ח
 מקיב"ה צ"ק ק"ו ב' צ"ש הר"ח צ"ד מביאר דגם נשבע
 יכול לומר ה"ל וכו'.

עפ"מ ג' בא"א סק"ה שהב"א מהמל"מ פ"א מכלאים
 ה"י דגם בלא מעשה כל שצ"ד למנוע את
 חבירו מעבירה ואינו מונע עובר בלי"ת דולפי"ע לא
 חתן מכשול, ודלא כה"מ שם [שכתב דוקא באומר
 לעכרים לזרוע לו כלאים ומשים שבות, יע"ש צ"ח
 ה"ג באור]. וע"י ספר המל"מ להרמב"ם ס"י ר"ה
 דבכלל מ"ש של הוכח חוכים שלא להניח ח"י מאימתיו
 שיחטא ומכ"ש שלא לסייעו ע"ש, ימשמע דלי"ת דלפ"ע
 ליכא צ"ח. וע"י צ"ח סופ"ק דע"ז גבי איסור
 שותפות [עם בעכ"ם וכו', מ"ש צ"ש הרמב"ן דלאו
 איסור ממש קאמר אלא ממדת חסידות צעלמא, דכא
 חס ישבע בעכ"ם צ"ז אין הישראל עובר ש"ס

ג אם קנו שום דבר בחמץ אחר שש שעות מותר במצי שחמץ אינו תופס דמיו :

דעת תורה

כמלות, פה בכ"מ שם], שוב י"ל דכח"ג [כ"ל
שהעכ"מ עושה מעלות] ליכא משום לפ"ע.

פ"ק ג' : אם קנו וכו'. עפ"מ"ג בא"א סק"ו [ש"אם
עבר הישראל ומכר החמץ לעכו"ם בחוץ
הפסח, אינו עובר בנ"י ממכירה ואילך ח"פ ש"אם
הישראל וכו']. ועפ"מ"ג נ"ט ס"י ז' בזה, וצ"א ס"י
כ"ו כ"ח כ"ט, ועפ"מ"ג חמ"י ח"ש ס"י כ"ו [שהב"א גם
מכל"מ ונ"י מ"ח ס"י י' כן, אבל ביאר דדוקא במשך
העכו"ם את החמץ לרשותו, דכח"ג לא עש"ן הכח"ב
כאלו החמץ ברשות ישראל, משא"כ אם קנה בכסף
לצד אינו כלום, דהחמץ אינו שלו למכור ולא מהני
וכ"י יע"ש ע"ד בזה]. וגם דין אם עבר על עשה
לכ"ד [כגון בער"פ, הביא ג"כ מהנ"י לחלק בזה,
וע"ש מ"ש בא"א בזה]. ועפ"מ"ג נ"ח דשא ס"י ל"ט
[וכו"ב קל"ח דצ"ו לעיל עכ"ג סק"ו ב'].

אם קנו שום דבר בחמץ וכו' מותר. עפ"מ"ג סק"ו
[בשם הב"ח דדוקא אם שפחתו קנאה בלא
ידעתו, אבל אותו הא"ש שקנה אסור לו ליהנות
מחליפיו החמץ והמג"א הביא פלוגתא בזה, וס"ס דאם
משך העכו"ם החמץ ואח"כ נתן דמים לכריע שרי אף
למחליף גם להב"ח ע"ש]. ועפ"מ"ג שהוכיח מדברי
כמ"ס דגם למחליף שרי בין [שהחליף] לאחרי"פ ובין
בש"ס אחר ו' שפ"ח אף דאסור מכ"ח וגם בזהח"פ
בחו"מ שרי ע"ש.

ועפ"מ"ג חוות יאיר ס"י מ"ו ששאל מעבד"ג דין
שכח למכור חמלו ואחרי"פ החליף החמץ
בסום ט"ס עכ"מ א' והרב התיר צו שלא ימכור בסום
ועבר ומכר בסום במעות, והח"י נידד להחמיר לאסור
החליפין ורק חליפיו חליפין יש להקל, אבל דוקא
בזהח"פ בשוגג שלא ידע שאסור להחליף גם החליפין,
אבל בריד שברצ התיר צו ועבר והחליף בסום
במכירתו לכריע אין במעשיו כלום ואסורים במעות
בהג"ח [עכ"ד בחי"י].

ובס"י מ"ח השיב העבד"ג דהעיקר ברוב הפוסקים
להחיר החליפין גם למחליף והמיקל לא
הפסיד, אך שירא לפסוק נגד הב"ח, ומ"מ כיון שביטל
החמץ ועבר רק מדרבנן וחמץ שעבר עליו הפסח ג"כ
דרבנן י"ל דלכריע החליפין מותרים לכן בסום מותר
בהג"ח, וביא"מ משא"מ צנימין ס"י ל"ו שפסק
דחליפין של חמץ מותרים אף למחליף ואפ"י בחי"פ
יכ"ש לאחרי"פ גם בלא בעלו, ואף שהשיג על ראיותיו
מ"מ לדיו"א נראה כמ"ס המ"ב, אבל במה שעבר ראובן
על אזהרת הרב נקרא עצ"מ, ומ"מ ס"ס דדוקא
בחליפיו חמץ יש להקל אבל בשאר איסוריה"י ל"ט עכ"ד.

איסור] שאין הישראל עושה שום דבר רק העכו"ם
נשבע מעלמו ע"ש, אבל בעורי חבן למגלח כ"ח [ד"ה
תיתי לי וכו'] כחצ [דודאי איכא איסורא בזה וכו',
אלא] דאסור להישראל גם למחול לו בשבועה שנתחייב
לו דכ"ו כמחנה חנם [וכ"י יעו"ש]. ועפ"מ"ג ס"י י'
סק"ל בשם הר"ן [פי' השולח בזה דר"א שחזר עבדו
וכ"י דכיון שאינו עושה לעובדו בעבד אינו עובר כלל
בעשה דלעולם בזה חשבונו, וא"כ גם הכא י"ל דאין
זכ מחנה חנם].

וח"א בפירוש מש"ס דצ"מ סו"מ גבי הלן חורי
דגנצין ארמאי ומנעחין יתרון ורש"י שם ד"ה
ומנעחין [ח"ל: ומנעחין יתרון, ומסרסין אותן ואח"כ
מחזירין לבתלים ומאכילין בעליו ישראל גונבי הכרי
שכ"א מכירו ומסרסו כדי שיכ"א יפ"א לחריש עכ"ל],
ושלח לבו אצ"ח דשמואל הערמה איחשביה בכו וכו',
[לכן יש לקב"ל אם הבעלים ישראל שלא יהיו מעבירה
ול"ך שימכרם ולא יחרוש בזה ע"ש], ואר"י ג"י
מעבד"א ס"ל כ"י חידוק דאמר צ"י נח מל"וין על
הסירוס וק"א עברי משום ולפ"ע לא חתן מכשול
[לפיכך קנסו בהערמה, משא"כ בדבר שאין העכו"ם
מחבר יע"ש]. וכו"י הכ"ס לא חמ"ו לעכו"ם [שיסרס]
רק שלא מיחו [ואפ"י חמ"וין דק"א עברי משום
ולפ"ע לח"מ] ומכ"ח כהמ"מ *.

וי"ל דעל הר"ן לא קשה מידי דשאני הכ"ס שהעכו"ם
עושה לז"ך ישראל ולעובדו, משא"כ במאי
דאיורי הר"ן צנ"ן שיתחייב העכו"ם שבועה לישראל
וישבע צנ"ן אינו עושה כלל לעובד ישראל אלא לעובד
עלמו]. אבל המ"מ שם ג"כ איורי צעושה לז"ך
ישראל. [שזורע לו כל"ס בחיך שדכו] ופ"ר יש ראי"י
לדבריו מהש"ס הר"ל, אך י"ל ברא"י דהרמ"ם סופ"ט
מאיסור"ב שרמ"ב כ"מ שם פסק דלא כ"י חידוק ואפ"י
פסק דקונסין בהערמה [דעכ"פ מדרבנן אמירה
לעכו"ם שצ"ח בכל המלות ולפיכך קונסין בהערמה
אפ"י שלא חמר, כ"כ הב"מ שם], וי"ל דהש"ס דחי
שאין לפשוט בצע"א [לעיל שם אי איכא איסור
אמירה לנכרי בכל המלות], דשאני סירוס שא"ס חמר
בפירות לנכרי שיסרס עובר בלי"א ולפ"ע לכן חמ"ר טפי
בהערמה, אבל למסקנא [דאמירה לעכו"ם שצ"ח בכל

י' צ"י רש"י שם ד"ה וק"א עבר וז"ל : וק"א עבר זה האמר
לסרס משום ולפ"ע לח"מ עכ"ל, ולפ"י י"ל בפ"י דמכיון
דאם אמר לו בפירוש לסרס הרי הוא עובר בלפ"ע לכן קניס
גם בהערמה ולהלן ח"י באמת אומר ד"ל כן, אבל לא הביא
מרש"י הג"ל, ולע"ד יש לז"ק מלשון זה שברש"י אדרבה ולא
המ"מ אלא כמ"ס הב"מ דוק באמירה עובר וצ"ע.

דעת תורה

ועי' גשמה אדם כלל קב"ד, וחשף אמרי אש סי' כ"ז
[באמלע החשף שדיבר ג"כ בזה ובבית מחשף
חרי' בג"ל יערי' מ"ש בזה].

ועי' חק יעקב סק"ה שכתב דאף לבחממירוס בחליפי
חמץ חוב"ט ביינו דוקא כסות ופירות וכלים
וכדומה שזכר דבר הניכר וגראה משא"כ מעות מותרים
ואפי' לבחמלכ וכו', וליון לחוס' חולין דף ד' ע"ב
שכתבו כן, [יערי' שכתבו מזה דגדרים מ"ז ב' דעני
רמב"ה קונס פירות הללו על פלוני מהו בחליפין
ואמרינן ח"ש המקדש בערלה וכו' אינה מקודשת מבין
וקידש בדמיהן מקודשת חלמא חליפין מותרין, ודחי
דילמא לבחמלכ הוא דלא וכו', וכתבו החוס' בזכ"ל:
ואפי' דשאר חליפין אסור באשכ שרי משום פירי, אי
נמי לא אסרו אלא כגון פירות וכלים (כבא דקוגס
פירות הללו וכו'), שהוא דבר הניכר וגראה (משא"כ
בקידושין שקידש בדמיהן) עכ"ד החוס', וליון הח"י
לפסקי חוס'—שהביאו ח"י ב' להלכה]. ועתה כתב
סופר חיו"ד סי' קס"ב שהאריך בכל פרטי הלכה זו
והעלה דרוב הפוסקים מחזיקין בחליפין גם למחליף
עצמו גבי חמץ שעבר עליו הפסח דאסור רק בקגסא,
אבל מ"ש הח"י דגם לבחממירוס דוקא כסות וכלים
אסורים משא"כ מעות, חמה עליו דהחוס' מיירי
בחליפי חליפין, [בדחן מבין וקידש בדמיהן מקודשת
וכו' ע"ש], וכבר קדמו הא"י להשיג ע"ד הח"י והביאו
מהר"ש סופ"ב דקידושין [דחליפין עצמן גם מעות
אסורים, ובחליפי חליפין גם כסית וכלים מותרים
ע"ש], וגם ציאר דברי החוס' דלא כהח"י, [אלא
דה"ק לא אסרו אלא כגון כסות ופירות שניכר וגראה,
כלומר: שלא אסרו אלא בשלקה באיסורי' אחר מקח
כגון כסית ופירות, דהמקח ניכר שמחליף איסורי'
במקח שלקח, וסי' הדמים ג"כ אסורים, משא"כ
בקידושין אשה שמכר באיסורי' וקידש בחליפין אשה
לא מונכר האיסור שהרי קידש בחליפין יעו"ש"ב]. גם
בשוי"ע הרב בקונט"א השיג על הח"י בזה ולא ראה
דברי הא"י.

ועי' מל"מ פ"ב מאישות ה"א שנכתב באיסורי'
דרבנן אס בחליפין אסורים. ועי' בשער המלך
פ"א מחמץ ומלא באורך צענין זה. ועתה צרי'א
חל"ה סי' כ"ד שהעלה לבחיר חליפי איסורי' דרבנן
גם למחליף וצפרע בחמץ שעבר עליו הפסח דכיו רק
קנסא בודאי יש להקל אס כבד החליף. וע"ש מה
שציאר דברי מג"א בג"ל ב"מ דבחמץ שרי אף לדידי
אס משך העכ"ס ואח"כ נחן המעות, וע"ש עוד
בצ"א סי' כ"ב שהאריך לצאר דמ"מ אסור לבחליף
וליקח דמיו לבחמלכ, אבל אס כבד מכר בחמץ לאחר
שם חקפו עליו במלכא אס העכ"ס החי"ב לו המעות

בשע"ה יוכל המוכר לתבוע אצל אס לא נחן לו שע"ה
ע"ז אינו יכול לתבוע ממנו, דמשיכת החמץ שאסור
בהנאה אינו מחייב את העכ"ס לשלם, ואפשר דאס
תבוע אינו מגרע כח הביתר אלא דהיי גז"ע ואס
ירצח לשלם מותר לקבל דמיו דגם אס ה"י צעין בשעת
האיסור כיון דבשעת פרעון אינו ברשיה מעבר שכבר
זכה בו בקנינה ויכול לשחיתו אי לאבדו מותר לקבל
דמיו לבחמלכ ולא דמי לסי' ח"י סעיף ד' [דאס אפ"כ
עכ"ס חמץ בתנורו של ישראל אסיר לקבל ממנו מעות
בשכרו וכו'], דשכירות שאני ע"ש באורך.

ועי' שרי' אמרי אש חל"ה סי' כ"ז שפקפק בדברי
שע"ה בג"ל שהעלה בדעת הרא"ש לבחיר חליפי
איסורי', וכתב הא"א דאין פירושו צרי'א מוכרה
וגם דברש"א ברי לא ס"ל כן, ומ"מ סמך ע"ד עבדות
הגרשוני להקל בשביטל החמץ. יערי' בורח דמי
שקובל כסף אדראן [תחלה פרעין] בעד החמץ קידש
זמן איסורו ומכר המפתח וליוכ לתבוע שער מכירה
ואחר שש שעות מכר בקנין אג"ק ושער, וכתב הא"א
דכיון דלש"י רש"י כסף קונה יש לבחיר בחליפין. ועוד
דגם אס אינו קונה ברי העכ"ס כבד מכר ח"י
ושחו אוחז בפסח לכן מותר לקבל בדמים אחר הפסח.
וע"ע בחש"י כתב סופר בג"ל מ"ש דין חליפי
חליפין, דכיון שדעת רש"א ור"ן ורא"ש להקל,
ומרש"י וחוס' אין הכרח להיפוך יש לסמוך להקל.
ובדין אס אחר החליף שלא בידיעה צעלים, הביא
דברי ב"ה [שצמג"א בג"ל שכתב לפרש מעשה
דרי' צפחה שמכרה בחמץ ח"ה"פ בלא ידיעה
הבעלים וכו' דכיו כאחר שהחליף שמוחר לאחרים],
ופרי' [שהשיג עליו דמ"ס נמלא הוא נכרה מאיסור
הנאה שלו], והוכיח מהרש"א ור"ן נדרים מ"ז דלא
כפרי'א, ושכ"כ צ"מ פ"ה מגדרים בע"ז.

עוד הוכיח בכ"ס שם שאין לחלק בין נכרי לישראל
ודלא כה"מ, [כלומר: דכ"ז כאן בסק"ה
כתב לחלק בין ישראל ועבד איסורא והחליף איסורי'
דאז אסיר לבעלים משא"כ אס עכ"ס החליף, וע"ז
כתב בכ"ס דאין לחלק וכו' יערי']. וכן אין לחלק בין
אס החליף בנז או אחר, ואפי' החליף בזן לאורך אביו
[בל שטעם כן בלא ידיעה] יש להקל. יכן בעבר הוא
עצמו והחליף רק ה"י בשוגג י"ל דלא קנסין לי ומותר
אף למחליף עצמו.

ובדין איסור הנאה דרבנן [אס החליף] כתב שם
דאף דהמל"מ יודד להקל [כמש"ל כאן] אבל
מהרש"א וריטב"א מ"ס חולין שם מוכח להחמיר,
ומ"מ העלה להקל [מד"ל לשא"י בג"ל דחליפי
חליפין מותרים, ואח"ל חליפי איסורי' דרבנן אסירים
א"כ גם חליפי חליפין ואסרו משום לחא דחליפין עצמן

דעת תורה

וכי יעושה"ב]. אבל אם לא גזכ עדיו המעות הביו מחמלי"מ פטי"מ ממכיר דכ"י כחלת מכיר וחסור פכתי"ד. ככ"ס, אבל כזר הבאתי מחשי" צרי"א יעו"ש שהאריך בדברי המחלי"מ והפנה להחיר כפי שנחבאר למעלה גם לקבל המעות לכתחלה.

ועי' חשי' פתי"א ח"ב סי' מ"ג שהאריך ג"כ בכל פרטי הלכה זו והשיג ע"ד הדרישה ועי' וש"ך יו"ד סוסי קמ"ד [יעו"ש באורך ואכמ"ל] והעלה דאם מכר העבדים הקונה לעבדים אחר כיון שאין כזר האיסורי"ז ציד הקונה שקנה מהישראל מותרים הדמים גם לישראל המחליף וגם באיסורים התופסים דמיכן ומכ"ש באיסורים שאינם תופסין דמיכה יעו"ש"ב.

והנה כיצד דאסורים החליפין למחליף עלמו גם לבני ביתו בסמוכים על שלחני חסור, כמ"ש כה"ג בחשי' רדב"ז חלק ששי סי' ב' אלפים קכ"ג צענין חן מצטנן איסור לכתחלה דאסור להמזעל וכתב שם דכל כיצד דמשתרשי לי משום דמונותם עליו חסור גם לכ"ס ע"ש וכ"כ בזה.

ובמשי"ל מככ"ס דאם אחר החליף שלא צדיעתי שרי, נראה דאם החליפה אשתו חסור, כדאיתא צנכירות ל"ה ב' דאפי"ג דצני וצחו הסמוכים על שלחני נאמנים דאמריין חן אדם חוטא ולא לו, אבל אשתו אינה נאמנת דאשתו כגופי [וכ"כ בזה]. ועי' צ"מ דף ל' ע"ב [בהא דהלן חירי וכי דשלא לכו אצור דשמואל דקונסין אותן וימכרו לאחרים, ואמריין בהם פשיטא צני גדול כי אחר דמי צנו קטן מאי רב אחא חסר ורב אשי שרי]. וברא"ש פ' אחי"ב נשך סי' מ"ז [בהא דאמר רבא שרי לי לאינש למימר לחברי הילך ד' זחי ואימא לפלגיא דלחפן זחי וכי, כי הא דמר ברי דרב פפא שקיל אגנא דקירא מיקראי, וכתב ברא"ש שם צ"ה"ל: יש מפרשין דוקא צנו גדול שאין סמוך על שלחנו אבל צנו קטן המועיל עליו לפרנסו לא כדחזיון לקמן דף ל' גבי סירוס דצנו קטן כגופו דמי, וכן נראה דאל"כ כל אדם יערים ילוך משיחו כדי ליתן לבני ביתי רבית עכ"ל]. ותפארת שמואל שם [שהקשה דהא גבי סירוס פסק ברא"ש כרב אשי דגם לבנו קטן מותר למכור, ותי' דהתם לאי משום דכתחלה דמיא אלא מכיון שקנס הוא דיון שקנסה להם אבל לאסיר למכור לבנו הקטן לא קנסין אפי"ג דכניפו דמי, והוכיח כן מדלא קאמריין צגמי רב אחא אמר כגופו דמי ורב אשי אמר כאחר דמי (כמו שהתחילו שם ואמריין פשיטא צנו גדול כאחר דמי וכי), שמע מינה דרב אשי שרי אפי"ג דכניפו דמי עכ"ל. ועי' גם בצלפולא חריפתא שם בזה]. ומלי"מ פ"ה מה"ל מילה ב"ד [שהקשה כ"ל ותי' ג"כ דהכא

חמיר משום רבית וברא"ש רק הביא ראי' דאיכא מ"ד דכניפו דמי ע"ש]. ועמ"ל"א סי' ש"ח סק"צ בסופו [בהא דהמזעל צענא וכי, שכתב בזה"ל: י"ל דמי שנחבאל צענלו הוי ג"כ דינו כמו הוא עלמו כמ"ש ב"ד סי' ל"ט סי"ב דה"ל טעמא משום קנסא, ומיכו מדברי הר"י שם משמע דוקא התם חיושין שיאמר לעבדים לבש"ל, אבל הכא וכי דאין אדם חוטא ולא לו יעו"ש"ב].

שחמץ אינו תופס דמיו. עי' ח"י סק"ט [דה"ה גידולי חמץ דגן שעבר עליו הפסח שנזרע מיתרין וכי, ושכ"כ החוס' צפ"ק דפסחים לגידולי איסורי"ז מיתרין], ועי' מק"ח [שפקפק על דבריו וכתב שלא מלא כן בפסקי חוס' פ"ק דפסחים, אלא דגחלי איסורי"ז מותרים וכי ע"ש], וכי"ה להדיא בחוס' מס' ע"ז דף מ"ט א. ד"ה שאם נטע וכי, וז"ל: וא"ת מ"ש גידולי אגוז של ערלה מגידולי עבל וכי, וי"ל דערלה שאסירה בהנאה יש לאסור גם בגידולין שגם זה הנאה היא, אבל באיסורי חכילה אין לאסור בגידולין שאינו אוכל האיסור עלמו ע"כ יעו"ש"ב]. ועשר"ח הגדפסת במדרש שוחר טוב עם פירוש יבקש ר"ן, ועשר"ח פסחים כ"ח וצ"ז מ"ג דאף דצ"ז חיושין שמה נעשה צל ומגדל לחמים, צחמץ צענין כדרך הנחתו, ומוכח לגידולי חמץ שרי כיון דשלא כדרך הנחתו מיתר. ועי' שו"ל ומשיב מהדורא חגיגה ח"א סי' ח' [באריך בזה, וכבר הביא מכל כ"ל], ויעו"ש שס"ס דאפי"ג שצחוס' ע"ז דף מ"ט כתבי לאסור כל גידולי איסורי"ז, מ"מ לענין חמץ צענר עליו הפסח ודאי יש להקל ע"ש. ועי' ח"ס ח"ה סי' ק"ד [שנשאל ע"ד חטים הזרועים צקרקע יום או יומים קודם פסח שזוכגים למוכרו לעבדים, יא' שכתב ולא מכר, מה דין בגידולים, והשיב דאמנם אם עבר אחד וזרע חטים מלימחים ה"ל ככל איסורי"ז שאפי"ג שזרעו כלה, מ"מ גידולים הראשונים חסורים יכ"ה, אלא שב"ד יש בו כמה ספיקות ואין להחמיר וכי יעו"ש באורך].

ועי' שרי"ח מערכת חו"מ סי' ג' [סעיף כ'] שלא הביא מה, [יעו"ש שהביא מהח"ס הג"ל שאסר, ימצע המחמ"ס שומר ליון שהמה עליו מאי שנה מאגוז של ערלה דאם נטע מותר, ועיד דה"ל זוז"ג, והביא מחשי' מהר"ם שיק חל"ת סי' ר"ט שקיים דברי הח"ס וכי ע"ש]. ואני מלאחי צירושלמי פ"ג דע"ז הלכה ה' צסיפה דמדמי גידולי ערלה לגידולי הקדש, [דכן שנינו החס': אגוז של ערלה שנעטו יכן צילת הקדש שנעשיח אפרות, ר"י איחפלגין בהנא ורבי יוחנן, כהנא אמר אסורה ורבי יוחנן אמר מיתרת וכי יעו"ש"ב]. ועי' שם במראה"פ [שכתב ח"ל: הכא מדמי לה גידולי איסורי"ז

תמד דין ערב פסח שחל להיות בשבת. ובו ח' סעיפים:

השבת דסעודה שלישית זמנה אתר המנחה ואז אינו יכול לעשותה לא במצה ולא בחמץ אלא במצה עשירה

א י"ד שחל להיות בשבת בודקין ליל י"ג ומבערים הכל לפני השבת ומשיירין מזון ב' פקודות לצורך

דעת תורה

בעצמי פ"ד מ"ד דלא כרבי"צ דתקן לגן עזיל י"ס וכו' יאמר הכי זה חרומה מעשר משחשך הרי"ז חרומה מעשר, אם אימר הכי זה עיריב גא אימר כלום, ועכ"ל דרבי"צ חזר כי ע"ש. ועיין ח"ד סי' רס"ט [בענין פדיון הבן שחל יום ל"א בשבת], שז"ד לפסח הפדיון צ"ע שחיל בשבת, אך דהה דאך יעשה עם הצרכות ע"ש. [בסוף החשי' שסיים דאפי' ד"ג לפסח הצרכות מע"ש דומיא דגר חניכה וכו', מימ הכא אפשר לדמות עד י"ס אי' יע"ש באירך]. ועמ"ל סימן שלישי סק"ה [שכ"ז דברי ח"ד ה"ק] אבל חש"י מהרי"י מצרונא סי' קכ"א מביאר דבפדיון [ג"כ] אסור משום מקח וממכר, יב"א בשם גדיהם שהחזירו וז"ד ד"ל דלא דמי למי"מ דשחיל הכס שחל נאעכ"ל כמעות צינתיים לא חל הקנין משא"כ בפדיון * ע"ש [שכ"ז ר"ח לזה מבי"מ ק"צ ב]. ומבואר עכ"פ דס"ל דבמ"מ לכ"ע אסור [להקנות צ"ע ע"מ שיחול הקנין בשבת], וי"ל דלא דמי לתרומה [שצריע"ל כ"ל] דמהני דביצור. ויש להעיר מפסחים ס"י ב. דפריך פסח בשבת היכי מלי מקדיש לי [יבאין אין מקדישין וכו'], וכה י"ל שבהקדשו מע"ש שיחיל בשבת ובמ"מ דאסור **).

ומ"מ י"ל דשחיל י"ד צחמן, שחיל דעת החק יעקב סק"ה וא"ר סק"ה דאס שחל למכור חמ"ל צ"ע מותר למכור גם בשבת כיון שפוסק כן רק להלל מאיסור [לא דמי למי"מ ע"ש], ואף דבמ"מ סק"ה פקפק בזה, מי"מ צכ"ג שמיכר מע"ש ע"מ שיחול בשבת י"ל דלכ"ע שרי.

מיהו לענ"ד נראה [עלה אחרת כ"ד] שיחנה עם בעכ"ר צ"ע שמוכר לו מעכ"ו מה שיבאר בשבת צבקר צע"ה חמישים. [ואף דקיי"ל דבדאורייתא אין צריכה, מי"מ] כיון דמדאורייתא מותר למכור

עם גידולי הקדש ופליגי בהא אי אפרוח הוי כגידולי הקדש כמציאר, והכס צאנז של ערלה קאמר בפירקין דף מ"ה ב. דחני צרייתא צכדיא (על הא דמתניחין סופ"א דערלה ר"ח נוטעין וכו' ואין נוטעין אגז של ערלה) ומודה ר"י שאס נטע או הצריך או הרכיב מותר, ומעמ"ל דהוה גורם הוי דהאגז של איסור והקרקע דהיתר כדפירש"י ז"ל שם (בלשון גי' ע"ש) וכ"כ הרמב"ם ז"ל צכדיא סופ"י מה"ל מע"ש נטע רצעי עכ"ל. וצחוי"ט סופ"א דערלה [שכ"ז הכי"ס צכדי רש"י שם שחמה מ"י הפירוש דא"כ למ"ל הצריך או הרכיב צל"ה נמי ה"ל זח"ג, והכ"ז מחוס' שם שכתבו ע"ד רש"י אלו דלא דק דלא נקרא זח"ג אלא בששניהם מענין אי' כמו הרכבה (חילין) של איסור צאילן של היתר וכו', אבל אגז וקרקע שני ענינים הם, והכ"ז החו"ט ג"כ דמלשון הרמב"ם סופ"י מה"ל מע"ש מוכח להדיא דגם אגז וקרקע ה"ל זח"ג ע"ש]. והנהגות בני יששכר על המשניות רפ"ג דע"ז מ"ש מהרמב"ם פ"ז מה"ל ע"ז ה"ד [ג"כ כ"ל דחילין וקרקע ה"ל זח"ג ע"ש בהא דמותר לנטוע ירקות תחת האשירה]. ועמ"ל עה"ג סי' חמ"ה בגליון מנ"א סק"ה צדיק זח"ג צחמן.

סימן תמ"ד

סעיף א' י"ד שחל להיות בשבת. ראיתי צפ"ר דברי שאלו דדרוש לשבת הגדול שחקר צדין י"ד שחל להיות בשבת ומכרו כו"ש צ"ע וענה רוצים עוד לשחות צליל ש"ק והכריז הקונה אינו מכיר אותם ולא יקוף להם ואם ימכור להם הישראל יבעל המכירה. והכ"ז בשם ספר לוי חן פי יתרו דמותר למכור בחול ע"מ שיחול הקנין בשבת וכו', וכ"ג יכתבו בשטר המכירה שיחיל הקנין בשבת ע"ש. וע"ע צח"ה שאל ומשיב מהדורא ו' סוסי' ב' בזה.

והנה כבר נסתפק בזה צח"ה רעק"א סי' קנ"ט, ופ"ל צבוגי דיומא י"ג ע"ש. וזה כמה שנים מלאחי צריע"ל יבמית דף ע"ב [?] דצחורם מע"ש שיחול בשבת ואז יהי מוקף שרי ע"ש, ואח"כ ראיתי בישרש יעקב ליבמות שם שכ"ז מזה. יבאמ"ה דצירושלמי פ"ז דמלאי ה"ד ופ"ה דשבת ה"א פליגי בזה [חל"ש]: ארי"א אדם עומד מע"ש ואומר הרי"ז חרומה למחר, ריב"א אין אין אדם עומד ע"ש ואומר הרי"ז חרומה למחר, ומוכיח שחזר צו ריב"ז ומודה דשרי, [כלומר: דצירושלמי שם מוכיח ממתניחין

(*) אבל בתה"ד הג"ל מפורש דדוקא אם לא נתאכלי המעות מהני הפדיון ע"ש בסוף התשרי.

(**) לענ"ד י"ל בפ"ה דלעילם שרי להקדיש מע"ש כה"ג אלא דעריפא מינה פתח דחובית שקבוצ להם זמן שרי להקדיש אף בשבת ע"ש. ועוד י"ל דעריפ"ש חוס' שם ס"ו א. ויה תחוב לו בצטרו וכו' דהא בעינן כלי שרת ות"י והקדשום השתא, והרי כל השאלה היתה שם שכה ולא הביא סכין מע"ש מהו, אי"כ בע"כ שהקדישו הסכין בשבת וכצ"ל גם בפסח צצמו ששכה לגמרי להקדיש לפיכך לא הביא סכין, ולכן שואלים בגמ' היכי מצי מקדיש ליה.

דעת תורה

בשנת ודיעבד חל הקנין גם מדרבנן, איב גם בדאורייתא י"ל ברירה, וכמ"ש הרשב"א בשם ר"י פ"ב בחלק בהקדמת חילוקי אדם דהיינו דמאי לחול מכאן ולכאן לא תליא בדיני ברירה. [ושפיר מקנה למפרע], ועי' נהכ"מ ס"י ס"א ובמקומה ס"י ח"ד. [סק"ב בסיפא דכל מקום שיכול להקניא לכשיחזור יכול להקנות גם למפרע]. ועשה ב"א חל"ה ס"י מ"ב וח"ד ס"י ע"א וחל"ה ס"י ק"ו. ועי' רשב"א ב"ק ס"ט. [סוד"ה והלכותיו וכו' ג"כ כמ"ש בשם ר"י, ע"ש לענין הא דא"ר דוסא כל הלקט וכו' דלא דוקא לעתה ערב אלא אפי' בשחר מ"י למימר כל שילקט יבא מחילל מיד שיבא ללקט וכו', דכ"כ ג"כ לא שייך ברירה וכו', וכן בפ"ג דעירובין ב"ה דהמניח ב' עירובין ואמר אם בא חכם למחר עירובי למחר יבא דאמרין בגמ' למ"ד אין ברירה שכבר בא חכם, לאי דוקא שכבר בא ממנו אלא כל שצ"ה חכם קודם חשכה בשעה שאפשר לקניא עירוב מהני אף אם אמר כן בשחרית יעושה"ב]. אבל יעוין ב"ש חל"ה ס"י קמ"א סק"א צ"ש רשב"א [שאם אמר אשה כל מי מכס שיראה הצעל ליתנו לו יבא שלוחי לקבל אפשר דנאמר בזה אין ברירה]. ועשה רבי"ש ס"י רכ"ה באמל"ש בשם דדוקא באמר בפירוש שיחול משעת הבירור ואילך מהני בכ"כ [שאומר קודם], ואם כן לדין דברי הגאון מלוצק דלפי"ו שזו הוי במקנה בשנת וע"כ דכ"כ מותר וכ"ל].

ובמק"א בבאחי בזה מהרמב"ם פ"ה ממע"ש בפ"ו [עמאין וסבורין שהיו אוכלין או שותין כל כ"י בירושלים וכו' מניחין סלע של מע"ש ואומר כל שהסבורים אוכלין ושותין סלע זו מחולל עליו וכו'], וראב"ד שם [בזה"ל: פירשו בגמ' באומר לכשישחכ ולא יאמר מעכשיו ולא כשעתו אלא מעכשיו לכשישחך ויש ברירה ע"כ], ובכ"מ שם [שחמה על הרמב"ם דהא בדאורייתא אין ברירה, וכחצ דשמא לכך נכתובין הראב"ד מה שהשיג על רבינו וכו', ופי' הכ"מ דה"ק שאימר מעכשיו לכשישחכ כלימר: דסמוך לעה שמחילום לשחוק חבא סלע זו מחילפת עליי דהשתא ה"ל החילול קודם שיתחילי לשחוק ולא תופלג אלא סמוך ביותר בשעה שפירש היין מהכד לפיהם דהשתא חיו ענין לברירה יעושה"ב]. וחוי"ט סיפ"צ דמע"ש [שהצ"ה דברי הכ"מ וסיים דלפי"ד אח"ה מחנותין ככ"מ ודלא כמ"ש הראב"ד דמחנותין כ"ה דס"ל דאף בדאורייתא יש ברירה, ולא קי"ל הכי וכו' ע"ש]. ומראה"פ על הירושלמי שם [שהאריך לבאר דלא כהכ"מ וחוי"ט, אלא דהרמב"ם וראב"ד פליגי אם תולה בזמן אחרים ג"כ אמרין דאין ברירה בדאורייתא או לא וכו' יע"ש באורך שניאר כן הסוגיית דברירה]

ואכמ"ל. וע"ש בשו"ת בית שלמה חח"מ ס"י י"ח [שהאריך בכל דין כ"ל והצ"ה ממ"ק ד"ז יע"ש]. וחנה ב"ד לפימ"ש הכ"כ דבחמץ הוי המכירה מדרבנן כיון דמכ"ה צ"עול בעלמא סגי ולכן מהני בערמה, איב [בכל אופן מהני כאן דהא] דרבנן הרי יש ברירה למפרע. [ושב י"ל דימכור צ"ש לעכ"מ כל מה שיאמר בשנת בשעה ה' וכמ"ל]. ועמ"ל ע"ה"ג ס"י ש"ו ולקמן ס"י חקל"ט עוד בזה. ולפימ"ש"ל ע"ה"ג ס"י ס"ט ד' בשם זכור לאברהם [דע"כ למכור בחמץ צ"ש קידוש חלות דוקא] יש להחנות עם העכ"מ למכור אח"כ על חשבון הגוי ולהניח המעשה צ"ש.

וע"ש בדיני ערב פסח שחל בשנת צמ"ה צ"א סק"א שכח דאין לסדר המזון והכלים לוי"ט עד הלילה דאין שנת מדין לוי"ט. אבל לפימ"ש צ"א רס"י חק"ג [ח"ל: חסור, עמ"ל אפי' רק הכנה בעלמא חופ"ש ס"ה מיו"ט לשנת חסור וכו', ונחפזנו ע"י עכ"מ דבר שאינו מלאכה י"ל שרי ע"כ], איב יש להקל לסדר ע"י עכ"מ ואף שהוא כחצ כמסופק כדרכו הטוב מ"מ מסתבר להקל.

ואם יש קלח לורך בזה לשנת עלמו אפי' רק משום נוי יש להקל גם ע"י ישראל כמ"ש המג"א ס"י ש"ב סק"ו [דמטה בעומדת בחדר שזר שם ואיכא ציון מגונה שיעמוד כך מותר להציע דהוי לורך שנת], וע"ש במחל"ה"ש. [בדברי מג"א ה"ל, וכחצ עוד שם בשם א"ר דהא דמותר להציע לורך שנת היינו צ"שן עלי' בשנת אבל צ"ל שיהי אפשר לו להציע מע"ש חסור לעשות כן בשנת יע"ש עוד בזה].

ויש לעיין אם מותר דרך הערמה, ויש כמה חילוקים בזה, עמ"ל ס"י ש"ד סק"ט [בזה דש"ש שם ס"ה דיין ה"ל דרך נקב החצ"ה חסור לסתמו בשום דבר אפי' דרך הערמה שנותן שם בדבר להציעו, ואם ח"ה הוא מותר לו להערים בכך, ולהרמב"ם אפי' סתם אדם ג"כ מותר להערים בזה, וכחצ המג"א דדוקא בדבר שאין בו משום מירוח מותר לח"ה להערים, אבל לסתום בשעור דאם מירוח חייב וכן צ"מ דגזרין אע"כ שפ"ה חסור אפי' לח"ה להערים ע"ש]. וישועות יעקב שם סק"ב. [שניאר ע"ש הרמב"ם דאין מחלק בין ח"ה או לא עפ"ימ"ש בסי' חקל"ט לענין עשיית שבר צמועד דמותר לכל אדם להערים ולשחוק מן החדש אע"פ שיש לו שבר וכו', אבל כחצ דאין לא קי"ל הכי דש"ה חסר דהמעשה עלמו דהעל"ה שבר לורך המועד ושחוק ממנו הוא מעשה המותר אלא דמחשבתו היא הגר"ה כיון דיש לו שבר לשחוק, משא"כ הכא אדרבה מעשה הסחימה עלמה הוא האיסור ורק מה שאינו מכוין לסחימה אלא

דעת תורה

הלבוש משמע דרך להחליף חסיר משום עירחא יחירכ
אבל להעמיד צמים שיטנם כבר כבר אפי' נא רי שם
כלול משולם שרי ע"ש [*].

ושוויירין מוזן ב' סעודות וכו'. עי' פתח צא"ח
סק"ח. מ"ש דמליח מליח חסיר לטלמל
בשנת ע"פ, דאסיר באלילה מדרבנן, והוי מיקלס, אבל
שאר מלוח כרי יכול ליתן לעופית אי לעכ"ס וכו',
וכיוצא אס דעחו לכך, עי' צא"ח ס"ה חפ"א בסופו,
וגם כאן סוסיק זה [שכתב בזה"ל: מלח שאסורה
לאכול צע"פ, אס יש לו עופות שרי בטלמל אס רואה
ליתן לעופות וכו' ע"ש, וכן בסוסיק חפ"א כתב לבדו
אס דעחו לכך, דבלא"ה כ"י טלמל שלא לזירך ע"ש],
ובגוף הדין עמג"ח ס"ה סק"ד. [בבא דרמ"א שם
דעלמות שנחפרקו מע"ש, מותר לטלמל, דכלבים
מלויים, וכתב מג"ח ח"ל: בדי"מ כתב דברין ס"ל
דשנחפרקו מע"ש אסור אלא אס יש לו כלבים, ולכן
כתב כאן דשרי, אבל בשנחפרקו בשנת פשיטא דשרי,
ופשוט דאס אין כלבים מלויים בכל ענין חסיר, ועס"ל
וסכ"ז ע"כ], וצמח"ס"ש [שציאר דברי מג"ח
דשנחפרקי בשנת שרי אפי' אין לו כלבים אס כלבים
מלויים, אבל בשנחפרקו מע"ש ס"ל להר"ן דדוקא אס
יש לו כלבים וכו' יעושי"ב], ודגול מרדכי שם. [שכתב
איפכא דשנחפרקי בשנת גרע עפי' דכ"י מולד וכו'
ע"ש].

וי"ש הפתח דיכול ליתן שאר מלוח לעכ"ס משא"כ
מלוח מלוח שאינו רואה, עי' ע"ז סוסיק קס"ז
בשם רקנטי דיש לחבר שלא ליתן מלוח מליח לעכ"ס,
[משום ציון המלוח ע"ש, וא"כ מה הילך בפתח
למעס שאינו רואה], ואולי י"ל דבכחמה לבד למלח
מלוח ליכא חסור. [ליתן לעכ"ס], ולכן הילך לעממא
שאנו רואה, [משא"כ כע"ז חיו"ר בנשחיר מהמלח
שאכל למליח כלול פסח יעושי"ב].

אך לפי"ז גם בשאר מלוח אס אין דעחו ליתן
לעכ"ס י"ל דאסיר לטלמל, כמ"ש המג"ח ס"ה
ש"ח. [סק"ג בבא דסעיף ל' שם דגרעיני חמרים
במקום שמאכלים חיתם לבכמה מותר לטלמל
ואעפ"כ אדם חשבו להחמיר על עצמו וכו', וכתב מג"ח
שם בזה"ל: מדלא כתבי בטור ובמחבר בשאר טלד

להניע כ"י דבר שאינו מכון, אי"כ המחשבה הוא
במחיר לכן לא שריון בערמה כ"ז אלא לחי"ה יעושי"ב].
ועי' צמג"ח ס"ה שליט סק"ג [בשם הכ"מ דאסור
להערים לשון בספינה ויודע שהעכ"ס יוליד חותב
בשנת ואפי' לחי"ה אסור דאין ח"ה בזה"ל ע"כ]. ועי'
שנת ל"ב א. ברובל לרבץ אח ביהו בשנת וכו' חנא
חשה חכמה [מרבץ ביהו בשנת ובאידנא דס"ל
כ"ש שרי אפי' לכתחלה], ופירש"י אשת ח"ה [או
בת ח"ה ששמעט מאב"ה], ור"ל כמ"ש המרדכי פ"ב
דבילא דדוקא באשת ח"ה שרי בערמה ע"ש, ול"ע בזה.
ועי' צא"ח ס"ה חפ"ג סעיף ב' סק"ד דמותר לשרות
בחוץ צמים צע"פ שחל בשנת כדי שלא יכמוש
כמ"ש בס"ה ש"ח סעיף י"א, ואף דהתם מיידי
בראויים לאכילה ביומו משא"כ הכא שאין אכולין
חוץ צע"פ כמ"ש ברמ"א ס"ה חפ"ב סעיף ב', מימ
כרי חיו מדינא אלא מלך חומרא שיש שכתבו כן, לכן
מותר בטלמל וכו' ע"ש. אבל לפמ"ש"ל כרי כ"י מכין
משנת לז"ט, ועי' מש"ז סק"ב. [שכתב חמ"כ על הא"ר
בזה ח"ל: אס מותר ליתן במרור צמים בשנת שלא
יכמוש טא"ר ג' וחפ"ג י"ד דמותר, ול"ע דטלמל
ובהקאה כיון שאין לזורק השנת ליחסר עס"ה ש"ח
צמ"ח י"ג וחר"ד ול"ע עכ"ד]. ולכן יש לעשותי ע"י
עכ"ס.

ויש להביא ראי' [להא"ר דשרי כה"ג] מהא דסופ"ג
דסוכה [שכתב חר"ד כ"ל צמ"ז] מקבלת
חשך מיד צנה ומיד בעלה ומחזירחו למים בשנת,
וכו' רק לצורך מחר [דהא סחמא קחני מחזירין
משמע אפי' בכה"ג], ואולי במחזיר לא מיינר כ"כ.
ולפי"ז אס כבר שרר החזרת מע"ש ומוציאו שלא יכא
כבוש מעלי"ע רלוטין מותר להחזירו בשנת. אבל ל"ע
דהבגדכא גופא יכא אסור דמיינר שעושהו לצורך מחר.
ועי' בכפ"ת לסוכה שם. [שדקדק לשון המשנה דחן
מחזירחו וכו' דדוקא חזרה מותר אבל להכ"ס
הכלול תחלה צמים אסור בשנת, ובהדם שיש בו
פרחים שנפתחים ע"י המים אסור אפי' להחזיר וכו',
ודלא כדמשמע ברמ"א ס"ה שליט ס"ח דענפי חילן
מותר אפי' תחלה ופרחים להחזיר וכו' ע"ש]. ובמש"ז
ס"ה חר"ד [שהביא דברי הכפ"ת, אבל כתב דמלשון

דאפי' הבנה בעלמא אסור לצורך חיל כגון להביא מין למריש
וכ"ש כה"ג ולא דמי לירקות דאפשר ואכל מצינתו בימייה.
משא"כ בבשר דמוכח מילתא דלצורך חיל הוא לכן אין להקל
וכי' עכ"ד יעו"ש. ואמנם בא"ר חולק גם שם, עי' במשנ"ב
סק"א שהביא מהא"ר ונו"ב דאם אי"א ע"י עכ"ס מותר גם
ע"י ישראל ע"ש, ועכ"פ יש לחון בזה הרבה ואכמ"ל.

י' לא זכיתי להבין אמאי לא הביא אומ"ר ד"ל את דברי מביא
בס"ה שביא סק"ז דל"ש בא"ד: ונראה דאסור להדיח בשר
שחל יום ב' להיות בשבת כדי שלא יאסר לבישול, דכיון שאינו
רוצה לאכול בו ביום אסור להדיחו כמ"ש ס"ה שביא ס"ז וס"ה
ש"כ ס"ג וכו' רפ"ז דפסחים דאפי' בפסח לא התירו הקרבים
כיון שאינו צורך היום, וע"כ שבאין א' התיר כמ"ש ס"ה גבי
ירקות וכו', ולי"ג דאסור דמתקן הבשר שיתרכך וכו', ועוד

וצריך לעשותה קודם שעה עשירית: הגה ובמדינות
אלו שאין נוהגין לאכול מצה עשירה כדלקמן סימן

תס"ב סעיף ד' בהגה יקיים סעודה שלישית במיני
פירות או בשר ודגים כדלעיל סימן רצ"א סעיף ד'

דעת תורה

שדרך להחמיר ר"ל דוקא גרעניים משום דיש מקומות
שאינן מאכילין אותן נכמה ולכן יש להחמיר גם בשאר
מקומות כריג עמי חליב ע"כ. ועי' בבבא סוסי' תרי"ז
בשם הגמרי דמיתר נעטל כהא כהא דמטלטלן
הנוף משום דחזי נעוררים אפי' שאין לו עורבים וביי
בנהא אפי' שאין שם כהן ובעי' כתב דחליא
במהלוקה בפוסקים שביטול שיה' [עיי' בבבא
ש"ש חוסרים לטלטל הניף אלא איכ' יש לו עורבים],
ועיי' בש"ס סעיף כ"ט [שפסק כהאסירים וכי' כ
בטור שם], וכי' בזה.

ויש להפיר עוד דהא המלה ראו' ניתן לקטן שאינו
יודע לספר בידיה מלרים כמ"ש ברמ"א סי'
הפ"א ס"ב, ועי' ש"מ חינוך ח"ב סי' ע"ז [שכתב
הקשה השואל שם כן, וכתב בש"מ דעכ"ל דהפתיג
מיידי בשאין לו קענים יכ' כ"ש בסוף החשי' *].
גם יש להפיר דהא ביהש"מ הי' ראוי דליל י"ד
מיתר לאכלה ואין מיקל' לחי' שבת, ועי' בבבא
סי' ש"י סק"ג [דלחמל שכל די בשבת אפי' אסור
לטלטל אחר המילה דאפי' דאין מוקל' לחי' שבת
שאי' לחמל דביכ"ש ג"כ לא הי' ראוי לטלטל דמקפיד
עליו משום חסרון כים וכו' ע"ש], ובמג"א סי' של"א
סק"ה [שכתב ג"כ כהע"ז ומטעם דהוי נילד ע"ש].
ולפיכ' הבאכ"ט סי' הצי"א בשם שכתב' דרבים
נהגי שלא לאכול מלה מרי' ניסן י"ל דמהאי טעמא
כבר הוקל' ביכ"ש, אבל כבר הבאחי מהאי' דבחרת
שאין צו אלא חומרא שיש שנהגי צו איסור מיתר
לטלטל איכ' הי' בזה, וחדש דאי נימא דהמלה מיקרי
חינה ראוי לאכלה מפני המנהג איכ' מחבטל הכי'
שששים צמיה שצדיכ"ג צפרצ פסח שחל בשבת כיון
דחינה ראוי לאכלה אז יבטי' כמ"ש.

ב' סעודות לצורך השבת. עי' באה"ט סק"א
[מ"ש מהמג"א סי' תקי" דאם שבת להפריש חלה
בע"ש זה מלחם חמץ שאפי' לשבת, אסור לאכיל ממנו,
וכי' צבאכ"ט ח"ל: וכתב הבאכ"ט אשר לפני וי"ל
שיתן המשווי' לכהן קטן בענין זה וד"ק, ולא הבנתי
דבריו דמאי מהני זה סי' האך הפריש חלה וד"ק
ע"כ], ועי' חידושי ח"ס להילין ז' שיזמן כהן קטן
לשילחו ויתן עינו בלד שיאכל הקטן שיהי' חלה והוא
יאכל השאר. ועי' שיעת סק"א בזה [שהביא מהפמ"א

ח"ב סי' ל"א דלא כהמג"א, והתיר בשבת זו להפריש
וליתן לכהן קטן, כיון דחיני יכול להפריש ולשויר
י' יש לתמוה דהא קענים מצויים הם, יבמצי"ם פסקו המחבר
ורמ"א בסי' ש"ח סכ"ט ולא בעינן שיהי' לו בביתו ע"ש וצ"ע.

למול"ש ככלל שבת וכו' ע"ש], ועי' בפמ"א ח"א סי'
י' באמלע החשי' שדחה בעלמו היתר זה, והוכיח דגם
בדרכין אסרי, ועמ"ש"ל עה"ג סי' שכי' סעיף ז' בשמו,
[עיי' בדברי ה"י סק"ה בדין טבילה כנים חדשים
וכו', מש"ש בשם פמ"א וחילוק בין יו"ט לשבת].

ואם שבת והפריש, כתב בפמ"א הג"ל דאם אין לו
פת אחר יש להקל, ואם יש לו פת אחר אסור
לי עד מול"ש, אבל לאחרים מותר גם בשבת ע"ש
באורך. ובהגהות הגאבד"ק לצו כתי' שם חמה
שסיחר ח"ט למ"ש בח"ב סי' ל"ז הג"ל, ועמ"ש"ל עה"י
סי' תקי"ו [בדברי מג"א סק"ה עוד בזה מכמיק].
ועשי"ת צ"ש יו"ד סי' קע"ה והג"ה שם בזה. ועי'
בספר יבושע סי' רל"ב הגדפס צפרי' אחר סי' ו'
שהאריך צ"ז והעלה שיוכל ליתן החלה במתנה
לעכ"ם בלא חנאי ויבטיחוהו שיתן לו אחרי"פ ריוח
ימסחמא ישמרהי העכ"ם עוד לחה"פ, גם י"ל
שיפריש פחות מכזית וכו' ע"ש ביעב, גם בנתיב כאן
העיר שישייר פחות מכזית ויכפה עליו כלי עד מולאי
י"ט וכל אלו הדרכים דחוקים, לכן יפה כתב בחשי'
כנס"ח דבשבת זה חיבור כל אי' לצי' ולבזכירם
להפריש חלה שהוא בכלל משחחז"ל במחיתין ג'
דברים וכו' עשרתם ערבתם וכו'.

דסעודה וכו' קודם שעה עשירית וכו' עמ"א סק"א
[דמי' בשחרית יפסיק סעודתו לשנים, דהא
י"א דיואל בזה חיבת סעודה ג' וכו']. ועי' מחל"ה"ש
שיפסיק בבליכה, [שכתב מג"א סי' רל"א סק"ו ח"ל:
ויקום וילך מעט וימתין מעט בינתיים ואותן שנשארין
במקומן לא ילאו יד"ח דהוי כסעודה אי' עכ"ל]. ומי'
יקיים ג"כ סעודה ג' [אחר מנחה] צמיני פירות וכו'
כמ"ש הרמ"א. (ועמ"א סי' תע"ז סק"ד דמי' שאינו
חבר כל השנה בסעודה ג' לא יאכל סעודה ג' גם
בע"פ, ור"ל שלא יפסיק סעודת שחרית לשנים).

ובמדינות אלו שאין נוהגין לאכול מצה עשירה
וכו'. עמ"א סק"ב בשם מהר"ל דהי'
ראוי לעשותה צמיה מצושלת אלא שלא נהגי כן. ועי'
זכיר לאברהם ח"ג א"ח אות פ' ס"ק קי"ד שהביא
בשם צ"ד סי' רמ"ה דאיסור מלה מצושלת בע"פ אינו
אלא כשנחבשל צ"ד אבל אם נחבשל קודם יום י"ד
מותר דלא חל עלי' שם איסור כלל ע"ש. אבל מדברי
מהר"ל שהעיד שלא נהגי כן בשבת שחל בע"פ מוכח
דגם בכה"ג לא נהגו. ועיי' בזכ"ל"א שם ס"ק קכ"ג
בסיפי מחשי' הרדב"ז ח"א סי' תפ"ט שהי' נוכח
לאכול סעודה ג' בע"פ שחל בשבת מלה עשירה כזית
בנטי' והמילוא וצרהמ"ז, [והמהר"א חמה עליו

לקנחו יש להדחיו מעט להעביר החמץ (מגריו):
ד אחר שאכל בשבת זה פסודת שהרית ינקר המנה
שאכלו בה ויקנה הקערות כמנכעו ויטענום מן העין
עם שאר בלי רחמץ ואם נשאר פת יכול ליתנו לסכמים
על מנת שלא לצאת בו לרחיק דרך הערמה ודבי

בהגה: ב טוב לבער בערב שבת קודם חצות כדי
שלא יבואו לפסודת בשאר שנים לבער אחר חצות (וביום
השבת יבטלנו) (טור): ג ואין מבטליו לשבת זה
דייפא ופירצא בזה ואין עושין בו פת הצנומה בקערה:
הגה ואם עבר ובשל והמאכל דבוק בקדירה וא"א

דעת תורה

דבא לא חטא וסופו להידע קידם זריקה ואינלא
מילתא למפרע דאינו עימד לחרק. ישעיהם פ"ב
מחגיגה ה"א [בדברי החסיד חגיגה ה"ל י"ט בלורך
כמ"ד ב"ה]. ונשאר הר הכרמל חל"א ס"י י"ז ואכמ"ל
גם בנשיא משיבת נפש ס"י ד' בעלה דנחמנמליך
של קמח ממנה כחושב וכן לעקיד הנאפה מקמח
הזה אין להם דין לחם ומכרך בנשיא ע"ש באורך. ונחמ"ל
מהר"י אסאד חיי"ד ס"ס"י ה' כתב דבקינע"ל
יקניידללך אחר חלות ח"י ואימר לא חיסיר ילא היתר,
אבל מלא מצוילת הביא בשם מגן האלף דאסיר.
ועפ"מ"ג בל"א ס"ס"י חמ"א שפסק להחיר קניידללך
מצוילים מקמח מלא, אבל מטעמים באלפס בשמן
ל"ט, ובח"א כלל קב"ט דין י"ב החיר גם צמטענים,
וכ"ז דיקא קידם שטח עשירית אבל מחחלת שטח
עשירית לכר"ט אכור ובייני אחר ג' רביעי כיום
בשעית זמניות.

פעיף ב' טוב לבער בע"ש קידם חצות וכו'.
מלשון הש"ע [ש"ס"י כ"ז שלא יבואו
לעשית בשאר שנים לצער אחר חלות] משמע דאין
לגזור חל"א משים דאורייתא אחר שטח שטח, ואל"ל
לצער בשטח ה' דכיון דשטח שטח הוא מדרבנן אין
לגזור חל"א שטח שנים דכ"ז גזירה לגזירה. וכבר אמרו
בירושלמי פ"ב דשעיות כ"ד אין מחדשין וכו' אין
מוסיפין על בגזירה *).

וע"י בזכ"ל ח"ג ח"א חות פ' ס"ק ק"ב שכתב
דנראה לכאירכ שגם מכירת החמץ ע"ז למכור
קודם חלות מהאי טעמא שלא יבואו לעשות בשאר
שנים. ישמעתי שכן הנהיגו כמה רבנים ונ"מ במיקל
צמקים פסידא למכור אחר חלות אין לערער עליו, אבל
יש להרצ לעשית חקנה למכור עכ"פ כמה שפית קידם
הלילה ושיסגרו כל החנויות יבתי מציגה בשטח קבועה
שיכ"י זמן לרחוק ח"ט ולפנית צנדים וכלי חמץ קידם
הלילה. חל"ז ראיתי שגם במהר"ם ש"ק חל"א ס"י
ר"ב החמיר לעשות המכירה קודם חלות, ובנלע"ד
כתבתי.

יכול ליתנו לעכו"ם וכו'. פ"י חק ועקב סק"מ
[דאם שכתב למכור חממו מע"ש לר"ך לחת בשבת
החמץ צמחנה וכו' ואפשר דאפי' מכירה שרי ולא כ"י

דמלא עשירה יש לה דין פת הבאה בכסנין ואין לצרך
עלי צמ"ז חל"א נשיטור שאחרים רגילים לקבוע
סעודה עליו וכו', ובזכ"ל כתב דלאו מילתא
דפסיקתא היא, דמלא עשירה שיש בה ריבוי מים
ומעט שמן מצרכין עלי צמ"ז צנזות, וליון להמציא
ס"י חמ"א סק"ה ופרי"ט שם וכו' ע"ש], וע"ש שם
צמ"ק קב"ד שהביא מהצרכ"י שחמה ג"כ על הרדב"ז
דאף אי נומא דשבת קיבוע לצמח"ז מ"מ לא סגי
צנזות ולר"ך צנזיה, ולכן פסק לאכול יותר מצנזיה
וכ"י קביעות שמכיון דרגיל לקיים סעודה ג' חדיר
בפת וקביעות סעודה השתא נמי שפיר דמי]. ועמ"ש"ל
עכ"ג ס"י קס"ח סעיף ו' צדן שבת חס קובע. וי"ט
בזכ"ל דמיוירי צמי פירות עם רוב מים יל"ט דאין
לעשית מלא עשירה כ"ז כמ"ש ס"י חס"ב [סעיף ע"ש].
וחנה גם צדן חרעמחליך שטעין מקמח מלא
כחושב, לפימ"ש צנן המלך ס"י מ"ד דמלות
הדקות יש להם דין פת הבאה בכסנין מפני שהם
כעכים יבשים שחוססין אותן, חל"א דנעשיו ללורך פת
של פסח דינס כלחם ע"ש, ח"כ חיתן שטעין מהם
מיני עיגון י"ל דאינלאו למפרע שלא ה' עומד
ללחם, ובח"ש כה"ג צח"ס חגיגה דף ד' סעיף
סוד"ה לא נלכח וכו', [לענין חל"י עבד וחל"י ב"ח
דאפי"ג דלמשנה אחרונה חייב צח"א, היינו משום
שטעומד לשחרור וכו', משח"כ לענין קנס כיון דמח
אינלאו מילתא דלא עומד לשחרור ושפיר מיצט"ל
בגיטין מ"ב אי יש לי קנס ומיקרי צ"י שלשים שקלים
יחן לאדוניו ע"ש].

ובמק"א העירותי מהא דמנחות ק"ב א. מעילה
משום קדושה ולא קדושה היא לצחר
דפקעה לה קדושתה צמ"י הדרא רבנא לה, עומאה
משים אוכלא ולא אוכלא היא כל היכא דאי צמי זריק
מלי זריק לי. משיי לי איכלא יכו', ופירש"י [בזה"ל:
אבל עומאה משים איכלא ולא אוכלא, כלומר: כי הוי
אוכלא מקב"ט וכל כמה דלא הוי אוכלא אפי"ג דחזי
למהוי אוכלא לא מקב"ט הלכך לא אמרינן דה אי צמי
זריק ע"כ], וחוס' שם [ד"ה דאי צמי זריק לא אמר
וכו', שכתבו דהא דר"ב אשי דאמר דלא אמרינן אי צמי
זריק לית לי. הא דאמרינן לראש"ש דנחקבל הכס צמים
ונשפך אמרינן כזרוק דמי וכו', אי נמי מודה ר"ב אשי
היכא דנזרק וכו' יעושה"ל], ורש"י כריחית כ"ד סעיף
ד"ה הא חל"י וכו' [בזה"ל: הא חל"י עימד לחרק,

(*) ע"י במשניב כאן סק"ט שכתב ולא דוקא קידם חצות אלא
בשעה ה' ככל השנים.

דעת תורה

כמרים בשבת כיון שאינו עושה רק להלל מאיסור, וככא כחצו החוס' בעירובין דף ס"ז א. ד"ה יפס וכו' לפנין שכירות רשות בשבת מעכרים צחור דכיון שאינו עושה רק להחיר טעמיל לא כיו כמרים וכו' ע"ש], וכ"כ בא"ר סק"כ וי"מ כחצו דמחנה עדיפא וכו' ע"ש. ולעני"ד י"ל דיסקל ח"ע בשבת ויאמר לעכרים לחכות צו ודמי לכלך אלל יפות וכו"ל כסילק רשותו צמ"ש, כמ"ש רש"י בעירובין ע"א א. ד"ה כלך וכו' ע"ש וחזק, [דאמרין צנח' שם מ"ט ד"ה דסברי נוחנין רשות אף משחשיכה נעשה כאומר כלך אלל יפות, ופירש"י ח"ל: כלך אלל יפות גבי תורם את של חבירו שלא מדעתו וכו' דגלי אדעתא דניחא לי ואמרין כמאן דשוי שליח מעיקרא דמי, ה"א כיון דבעיל בשחא גלי דעתא דבשריותא ניחא לי אלל ששכח ולא עירב ולא כו"ל אקנויי רשותא בשבת עכ"ל]. וצ"ה אחי שפיר פקפיק בפמ"ג צמ"ש סק"כ [ע"ד כח"י וא"ר מה"א דשכירות רשות צמחוס' עירובין כ"ל, שפקפק בפמ"ג דשאי כחם דכו"ר רק להיכרע בעלמא, משא"כ הכ"א דמיכר לו ממנו, ומקח שנעשה באיסור י"א דלא הוי מקח וכו' ע"ש, אצל לפימ"ש ניחא]. וע"י צסוגי דעירובין ע"א כו"ל דמיכר דאקניי רשותא בשבת אסור אפי' צשנעשה לנורך היתר טעמיל, [דאמרין בתם צמסקנא דפליגתא דנ"ש וצ"ה הוא דנ"ש סברי דכו"ל אקנויי רשותא ואסיר יצ"ה סברי דכו"ר רק איסורלוקי רשותא ע"ש]. ועמ"ג ס"י ש"פ סק"י [צ"ה דשר"ע שם סעיף ג' ד"א דאינו מיטיל שכירות רשות, וכתב עמ"ג דהו דעת הר"מ וכעס משום דכו"ר כמרים וכדאמרין בעירובין כו"ל אקנויי רשותא בשבת אסור ומאי דשרי גבי עכרים וכו' כחוס' כו"ל, שאני עכרים דאין דירתו דירה ורק משום גזירה אמרו שישכיר ממנו וכו' ע"ש]. וע"י ש"ק פ"ו דעירובין ה"ג מכמ"ק.

להחזיר אסור בשבת וולא כחתי וא"ר, וכמ"ש אומ"ר ד"ל גם מהמ"א שם להלן מהג"ל, ופ"ש החוס' בוף ס"ו דכל שעושה לצורך היתר טעמיל לא רוי כמרים עכ"ל כמ"ש המ"א דשאני שכירות רשות מעכרים שאין דירתו דירה וא"צ לשכור אלא משום גזירה, אולם יש להתפלל מה יענו הח"י וא"ר להא דמפורש בסוגי דף ע"א לכונ"ע דאקנוי רשותא בשבת אסור אע"פ שאינו עושה אלא לצורך היתר טעמיל, וכמו שהקשה אומ"ר ד"ל אדם קשה ברזל קושי קשה כבדול וצ"ע.

ואכן יצוין באליהו רבה ס"י ש"ם שהביא דברי מ"א הג"ל לחלק בין עכרים לישראל וחמה עליו דלא משמע כן וכו' ע"ש ואכמ"ל.

אף דלכאורה י"ל דבפיה"מ נחבין רבינו למתנה כה"ג דהתם שנתן לו הלולב רק כו' לקיים מצות נטילת לולב ובכ"ה י"ל דשרי כמ"ש החוס' בעירובין ס"ו וכמ"ש הח"י וא"ר הג"ל, אבל מסתמא לשונו בפיה"מ משמע דבכל גמני שרי, וצ"ע. שור"ר במ"א ס"י ש"ו סק"ו הג"ל שכתב וד"ל: כתב הי"ש וכו' וכן קניית האתרוגים מן הקהל אחר גמר מצותן אסור, ובזמן מצותן אינו קונה האתרוג עצמו רק לצאת בו אפי' ביום ראשון שהרי צריך להחזיר אבל לקנות אתרוג או שומר ביר"ט ג"ל דאסור עסי תקפ"ו עכ"ל מ"א, וע"י במחצית"ש ולבושי שר"ש שם שפירשו כהננו דכיון שמהחזיר שפיר דמי משא"כ בקונה אתרוג לחלוטין, ע"כ מפורש במ"א וכן מוכח ב"ש"ש דכל שאינו ע"מ

(י) אף דלכאורה י"ל דבפיה"מ נחבין רבינו למתנה כה"ג דהתם שנתן לו הלולב רק כו' לקיים מצות נטילת לולב ובכ"ה י"ל דשרי כמ"ש החוס' בעירובין ס"ו וכמ"ש הח"י וא"ר הג"ל, אבל מסתמא לשונו בפיה"מ משמע דבכל גמני שרי, וצ"ע.

שור"ר במ"א ס"י ש"ו סק"ו הג"ל שכתב וד"ל: כתב הי"ש וכו' וכן קניית האתרוגים מן הקהל אחר גמר מצותן אסור, ובזמן מצותן אינו קונה האתרוג עצמו רק לצאת בו אפי' ביום ראשון שהרי צריך להחזיר אבל לקנות אתרוג או שומר ביר"ט ג"ל דאסור עסי תקפ"ו עכ"ל מ"א, וע"י במחצית"ש ולבושי שר"ש שם שפירשו כהננו דכיון שמהחזיר שפיר דמי משא"כ בקונה אתרוג לחלוטין,

ע"כ מפורש במ"א וכן מוכח ב"ש"ש דכל שאינו ע"מ

ש"ש לו חמץ בביתו אם יכול לחזור לביתו ולבקר ולחזור למצותו יחזור ויבקר ואם לאו יבטלו בלבו ואם היה הולך להציל מן הנזר וכן הדליקה והדפנות וסיד העפרים יבטלו בלבו ולא יחזור אפילו יש שהות ואם יצא לצורך עצמי יחזור סיד עד כמה הוא תורר עד כביצה פחות מכאן יבטלו בלבו ודיו:

דעת תורה

וכר ע"ש], ועי' מהרש"ל ומהרש"א סוהרדין ח"ט [ב], בדברי החוס' שם ד"ה וכה פי"ר וכו', דמהרש"ל כתב דמילכ דעונש כרת וכו' הוי כלהרת לית דהיינו שלא להשקות בערלה, ומהרש"א הביא דברי מהרש"ל וכתב באופן אחר ע"ש], וזמלי"מ פי' ממלכוס ה"ז [בדברי מהרש"ל ומהרש"א], וכבר בעיר בזה במכרי"א שם [מדברי מהרש"ל ומהרש"א ומלי"מ הר"ל ע"ש], ועי' בחשי מהרי"א שם סי' רמ"ט ע"ד בזה באורך. ועי' ספר קובץ על הרמב"ם פ"א ממילה שכבר בעיר על המחש"ש מרש"י שכתב קלי"ב שליינות, ועי' עוד בזה [שקן בדברי הש"ך ח"ט שפי"ה דעונש שליח למיל אח בנו ביעל מ"ט יכו', והוא הכריע דמילכ שלא בזמנא לא ביעל מ"ט וכו' ע"ש], יעשי"ת חסידים מאכזב ח"א סי' פ"ב שכתב [ג"כ] דמילכ בזמנא מלוכה כל היום ושלא בזמנא כל שעתא זמנא, והביא מהמג"א כהן וסי' רמ"ט סק"ב ותקס"ה סק"י כה"ל, ועי' תפארת לבי חו"ד סי' מ"י מ"ש בזה.

ואם יצא וכו' יחזור סיד. עי' מ"ש סק"ט [מ"ש מחש"י חו"י סי' ע' ועוד ממח"ק מה נקרא סעודה מלכ], ומ"ש הפמ"ג דסעודה דגיס משמע דהוי מלכ, [כיינו סעודה שפישק לאחר שבעל בעילת מלכ נובגין לאכול דגיס בלחמה סעודה], עי' בנכ"ג אה"ע"י סוסי"א ס"ג בזהב"ה ד"י א"ת ג' בשם הרוקח [סי' ש"ד שכתב מהב"ה זכ] ובזה"ל שם [הביא ג"כ דברי הרוקח]. ודין סעודה חנוכה בית אי הוי סעודה מליכ, עמג"א סי' תקס"ה סק"ב [שכתב בזה"ל: וכתב בסי' ד"ש דחנוכה כתיב בל"י ביי סעודה מלכ אבל לא בחו"ל, וביש"ש סופ"י דביק כתב חס' לא כוונת חלה לשחית צנתי ולנכ"ב קלי"ת ראש רק שעשה סעודה לחנוכה חלה לומר בו ד"ה ולדרוש בו משין במאורע הוי סעודה מלכ פכ"ל], וכיד אפרים שם ממח"ק בזה ועמ"ש שם מהשאלות ומדרש תנחומא פי' בראשית. ועי' במג"א שם לענין סעודה שח"מ שריי בחוכה, [ועי' ש"ת לאחר שהפתיק דברי ד"ש ויש"ש הר"ל, כתב ח"ל: איתא בסיף ברכות כל הכונה מסעודה שח"מ שריי בחוכה כאלו נכ"ב חיו השכינה ע"כ], ועי' במג"א סי' של"ג סק"ב [בזה דרמ"א שם דלא מיקרי אירחים אלא שנאחרו אללו צנתי וכו', אבל כשזמן חזירי לסעוד אללו לא מיקרי אירחים ואינן סעודה מליכ רק סעודה הרשות,

מקט: ה אם נשאר חמץ אחר שאכלו כמבולו וכופה עליו כלי עד מצאת יום טוב ומבקר: ו אם על פי שלא ישאר החמץ בבית אחר סעודת שחרית צריך לבטל דחמץ בדרך שהוא מבטל בשאר שנים: החולץ ביום ארבעה עשר לדבר מצוה כגון לבטל את בנו או לאכול סעודת אירוסין בבית חסיו תנור

סעיף ח': וכופה עליו כלי וכו'. עמג"א סי' חמ"ו סק"ג [שהביא מהב"י בשם ריב"ש דחסיר לעלטל החמץ בשבת וי"ט לאחר זמן איסורו וכו', והמג"א חולק ע"ז וס"ל דאם חל ע"ש בשבת מותר לעלטלו בשעת חמישית וליחזנו לעכ"ר, דחזיו לכלבים וכו' ע"ש], וכבר רמז במ"ז כהן סק"ו לזה.

סעיף ד': או לאכול סעודת אירוסין. עמג"א סק"ט [מ"ש ע"ז דהא ע"פ חמור מ"ש וכו' ע"ש מ"ש בזה], ועי' במרמ"ה מ"ש להשיג לעשות סעודה אירוסין בע"ש, והוא מכירושלמי פ"ק דכחוצות דאסור לישא בע"ש מפני כבוד השבת וכו', וכו' ה' לאכול סעודה אירוסין משנה מפורשת היא וכו' ע"ש מ"ש בזה], ועי' במרמ"ה מה ש"י להשיג ע"ד מג"א בזה, [דערב פסח אינו חמור מערב שבת אלא מחשע שעות ולמעלה. אבל קודם חשע שעות לא וכו' ע"ש].

ואם לאו יבטלו בלבו. עמג"א סק"א [דמשעה ששית ולמעלה שאין החמץ ברשותו לבטלו יחזור מיד, דע"כ דחשבתו חמור טפי דכל שעתא עובר עליו משא"כ במילה ואינן], ועמ"ש מהרי"א א"ח סי' קכ"ב מ"ש בזה [בסחירת דברי מג"א שכתב בסי' רמ"ט סק"ב גם במילה כל שעתא עובר עליו, וחיון דכוונה מג"א על מילכ בזמנא דאינו עובר בכל שעה אלא עד שיטבור כל היום, ורק אחר זמנא עובר בכל שעה, משא"כ במ"ש דחשבתו משעה ששית ולמעלה עובר בכל שעה ביום ע"פ גופי], ועי' מחש"ש כהן מ"ש בזה דלכאורה ה"ל דלאחר זמנא אין חיוב על האב מדאירויחא למול אח בנו, דכל הילפוחא הוא בקידושין כ"ע מיימל אברהם אח יחזק בנו, ושם ה"י מילה בזמנא וכו', אבל מלשון רמ"א ביו"ד סי' רס"א וחוס' קידושין שם מוכח דאינו כן וכו' ע"ש], ועי' שבת קלי"ב ב. וברש"י שם ד"ה ביוני וכו', דמפורש דחייב מן החורה, [ע"ש דאמרינן לישנא אחריונא מילכ דוחה אח ה'רפת מ"ט דחתי ע"כ ודמי לית וכו', חינוך גדול דחתי בכו בשר, קטן נמי כחייב ב' בשר, ביוני מ"ל וכו', וברש"י שם: ביוני כגון שלא בזמנא ולא בר עונשין ואביו מלווה עליו נפקא לן מהמול לכס כל זכר עכ"ל]. ועי' חידושי ח"ס לשבת קלי"א סוסי"א בזה, ועי' בחשי מהרי"א חו"ד סי' רמ"ה בסופו [בטנין מילכ בזמנא דאינו עובר עלי עד סוף היום